

VIGRED

- dekliski list -

Dekleta

kupujte le pri tordkah,
ki inserirajo v
našem dekliškem listu!

Svoji k svojim!

NAJBOLJŠE

„PFAFF“-ŠIVALNE STROJE

pripravne za krpanje in umetno vezenje po
ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčerjeva 7 Celje, Kralja Petra c. 33 Novo mesto, Glavni trg

Vsebina:

Luč	25	Rožni dom:	
A. L.: Notranja zbranost	26	Francka G.: Posli v Rožnem domu	41
D. S.: Samoljubje in ljubezen	27	Vigrednica — gospodinja	42
Od srca do srca	28	Organizacija:	
Slavko Savinšek: Arhitektura ali stavbar- stvo	30	Telesno zdravje — duševna moč	44
Slavko Savinšek: Rosa Mystica	31	Snov za tekme mladenk v letu 1926.	45
Zdrava, roža Marija:		Iz orliške centrale	46
Slavko Savinšek: Drugo poglavje: Košnja	33	Sestre sestram	47
Leopold Turšič: „Jurčki“	36	Drobiž:	
		Uredniška molčečnost	47

VIGRED

≡ DEKLIŠKI LIST ≡

LETO IV. V LJUBLJANI, 1. FEBRUARJA 1926. ŠTEV. 2.

Luč.

*Dokler imate luč, verujte v luč,
da boste otroci luči. Jan. 12, 35.*

Po dolgih mračnih zimskih dneh zahrepenimo po luči. Ne mogli bi trajno vzdržati brez solnca, brez luči. Kjer ni solnca, ni življenja. Zato pozdravljamo z veseljem praznik luči.

Svečnica!

V trenutku, ko je Bog v mladem jutru vseh bodočih dni izpregovoril: „Bodi luč!“ in je luč tudi bila, je podaril človeštvu enega izmed svojih najbolj čudežnih darov.

V mnogovrstnem življenju stvarstva vodi uprav luč vse do svojega namena.

Vsako novo jutro pozdravlja vse stvarstvo iznova svetlobo, luč, solnce. Brez njega bi bila zemlja pusta, prazna, nerodovitna, mrtva.

Ali je morebiti čudno, da mi kristjani, katoličani uprav posebno ljubimo luč?

Hoditi moramo v Luči.

Verovati moramo v Luč.

Nebeška luč razsvetli srce vsakega človeka, razžene temo in vodi vsakega k Luči, v božje kraljestvo.

„Luč v razsvetljenje nevernikom in v čast Izraela svojega ljudstva“.

Luč vere!

S to lučjo gledamo v morje svetlobe božjega razodetja.

Ob tej luči se pogrezamo v morje božjih milosti.

Preko te luči prihaja k nam božje razsvetljenje.

Luč upanja!

S to lučjo v srcu pričakujemo vsega od večne Dobrote, Zvestobe in božjega Usmiljenja.

Ob tej luči ustajamo od premnogih padcev, prihajamo z življenskih ovinkov na ravno pot.

Preko te luči nam prihaja mir v srce.

Luč ljubezni!

S to lučjo se vtapljamo v žarečo kopelj božje ljubezni in odpuščanja.

Ob tej luči se dvigamo iz mrzle vsakdanjosti do umevanja božje ljubezni.

Preko te luči prejemamo moč, požrtvovalnost, ljubezen do trpljenja, jekleno silo, da vztrajamo.

Svečnica!

Luč!

Bodi naša Luč!

Notranja zbranost.

A. L.

O vsem na svetu vemo prav mnogo, le o nas samih vemo najmanj. O vsem razmišljamo, vse opazujemo, le sebe ne. Javno in domače življenje zaposluje naše misli, vnanja in nujna dela nam vzemo ves čas, da nam niti trenutek ne ostane za naše notranje, duševno življenje. Ne moremo se odtrgati od vnanjega hrupa in tekanja, kakor da je tudi naša duša za večno obsojena živeti v tem nemiru in hlastanju po zgolj vnanjih, minljivih dobrinah. In če se ob velikih in svetih praznikih duša sama od sebe okrene od vsakdanjosti vaše, v razmišljanje svojega razmerja do Boga, se nam zde ti kratki trenutki kakor izgubljeni. Pa se nam zdi, vsa javnost in vse naše domače življenje je iz reda, če za hip stopimo v svojo notranjost, če razgrnemo predse račune svojega duševnega poslovanja. In merimo svoje delovanje s samimi številkami o opravljenem delu, o porabljenem času, o pridobljenem blagu, o zasluženem plačilu. A Bog? Pri njem ni takega preračunavanja. On pač tehta naša dela z ozirom na večnost. Ko polaga na eno stran tehtnice naša izvršena dela, meče v drugo stran drobne uteži naših namenov, naše hitre pripravljenosti za vršitev Njegove volje, našega vestnega izpolnjevanja Njegovih predpisov, naših trudov pri izvrševanju le-teh, naše tihe in notranje zbranosti, ki prisluškuje tudi tihim Njegovim željam, jih izvršuje brez izrečne zapovedi, ko jo vodi prekipevajoča ljubezen. Ali se čudimo, da je teh drobnih uteži zelo malo in da so zelo, zelo drobne?

Vsega tega ne moremo doumeti, o vsem tem ne razmišljati v vsakdanjem hrupu in šumu. Za to razmišljujoče delo v naši notranjosti je treba tihote, miru, notranje zbranosti. Ni pa to brezplodno lenuharjenje, brezdelje, mračno in brezbrizno pohajkovanje. O ne! Ta mir nam zbira novih moči, ta tihota nam išče skrivnih potov do neznanih naših notranjih sil, ki jih je treba izrabiti ob pravem in primernem času. Notranje zbranosti pa rabi naša duša tudi zato, da ob vsakdanjem delu, tudi sredi trušča za hipec dvigne svoje misli iz gole vsakdanjosti, se zave svojega božjega zvanja, se obrne k Njemu z vso svojo deklinško preprostostjo, Ga pozdravi, se Mu zahvali, Ga prosi. — Ni niti treba za to prenehati z vnanjim delom, niti na zunaj pokazati, da hodijo misli svoja pota. Dovolj je, da najde duša oni sveti stik z Bogom, ono sveto razmerje med Božanstvom in svojo revščino, ki ji za kratek hip ožari vso mrklo vsakdanjost.

Zdi se mi, da so taki tihi trenutki kakor vedra na naših vodnjakih. Trdno privezana z vrvjo na vreteno na površju, se potaplja globoko v notranjost zemlje, se prevrnejo, zginejo v globini, a se polna, do vrha napolnjena vračajo na površje, ko se je zunaj vreteno zopet začelo sukati v nasprotno smer.

Tudi naši tihi trenutki preokreta vaše so polni, zvrhani, prekipevajoči blagoslova in božje dobrote.

Dušica, ali bi se ti čudno zdelo, ako v takih trenutkih zaslišiš v svoji notranji tišini božji pozdrav tebi? In tak pozdrav je notranji klic za to ali ono podjetje; morda v obliki lepega sklepa bližnjemu v pomoč; morda v obliki nanovo vzklile čiste ljubezni; morda v obliki dvorezega meča trpljenja, morda v obliki pobude za odpoved?

Vselej, kadar se v tihih trenutkih naša duša mudi pred božjim prestolom, ji gotovo pride odgovor od tam: »Pozdravljena, duša — od Bogal«

Samoljubje in ljubezen.

O. S.

Bili so časi, ko so mislili — in morda nekateri še danes mislijo tako — da je človek, ki veliko ve in zna, tudi že dober in srečen. Toda, to je iluzija, slepilo. Samo intelektualna kultura (t. j. izobrazba razuma) ne zadostuje. Zgolj izobrazba razuma, brez izobrazbe volje in srca, je podobna svetilnici za tatove, ki strastem išče pota k zadovoljivti in ga razsvetljuje.

Že Aristotel je rekel: »Nravna vzgoja je tem važnejša, ker se človek tem prej izpridi v najbrezmernejše in najdivnejše vseh bitij, čim bolj je samo po razumu izobražen.« Pogosto danes slišimo in čitamo: Znanje je moč. To je resnično. A prav tako je resnično, kar pravi moderni pisatelj Frenssen: »Volja je desetkrat več vredna kakor znanje.«

In na neki konferenci v Ameriki so (l. 1900.) ugotovili: »Zgolj izobrazba razuma izobrazbi razum na škodo srca in prežene vso ljubezen iz družinskega življenja.« Anglež Stanley pa svari: »Tri poglobitve lastnosti, ki jih rabimo, so: Značaj, razum in mišice — žal, da obračamo vso pozornost samo na razum in mišice.«

Torej: volja, značaj, srce, ljubezen! Šele to napravi človeka dobrega in srečnega!

V človeku bi morala vladati volja, dejansko pa često vlada v njem strast. A dokler se človek tej še upira, še ni vse izgubljeno. Če jo pa postavi na prestol in ji zažiga kadilo, tedaj je slabo zanj in vedno slabše. In koliko jih je, ki danes prisegajo na to, odobravajo nadvlado strasti in se ji sploh ne upirajo več! To je široka pot, ki pelje v pogubo, časno in večno.

Tudi pri nas — mislim predvsem naša večja mesta in industrijske kraje — polagoma, a neprestano padamo, žal, v oni paganski, mehkužni in pokvarjeni duh časa, ki je vladal za cesarja Avgusta in pesnika Ovida, ki je rekel v oni dobi: »Rara est, quae velut esse parens« (= redka je, ki hoče biti mati); tudi danes se žene z zločinskim početjem izogibajo materinskim dolžnostim, samo, da bi mogle bolje in bolj neovirano uživati! Diktatura strasti stoji v vsej svoji goloti pred nami!

Diktatura strasti pomeni propad kulture in vodi narode in posameznike v pogubo.

Svet je bolan, bolan na samoljubju, na neurejeni in pretirani lastni ljubezni. Samoljubje vedno in povsod išče le lastne časti in lastnega užitka. To samoljubje, ta egoizem, ta sebičnost, ta materializem v praksi — je največja rana sedanjega časa. Svet je moralno bolan, ozdraviti ga more le krščanstvo, ono krščanstvo, ki se je pristno in nepokvarjeno ohranilo le v katolicizmu. Le Cerkev Kristusova hrani v sebi nepokvarjeno krščanstvo, le v njej in pri njej more najti zdravila bolno človeštvo.

Samoljubje se je razpaslo po svetu. Samoljubje, ta sladki strup! Toda, kdor uživa ta strup, temu duša umre. Samoljubje ne more v resnici osrečiti ne posameznika, ne človeške družbe. Strasti in nagnjenja morajo volji služiti, samoljubje pa uči, da je treba pustiti strastem vso prostost. Tistim pa, ki si ta evangelij prilaste, »je njih konec poguba«.

Samoljubje je smrtni sovražnik krščanske ljubezni do bližnjega. Nesreče vseh vrst, ki obiskujejo današnji svet, pravi papež, Kristusov namestnik, imajo svoj zadnji vzrok v zaničevanju zapovedi ljubezni.

Samoljubju, diktaturi strasti moramo nasproti postaviti diktaturo krščanske ljubezni do bližnjega. Ljubezen Kristusova mora zopet zavladati

med nami. Že mladina se mora po načrtu, sistematično vzgajati h krščanski ljubezni do bližnjega. Zlasti ženstvo ima tu važno nalogo. Zlasti ženstvo mora postati apostol krščanske ljubezni; kajti žena je predvsem velika v ljubezni. Torej je eminentno njena naloga, da širi, propagira, udejstvuje in izžareva krščansko ljubezen.

Nazaj k stari in vedno novi krščanski ljubezni!

Več ljubezni, več krščanske ljubezni!

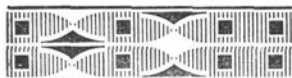
Pokličimo si zopet v spomin in zapišimo si z neizbrisnimi črkami v srce stare in vedno nove besede Kristusove o veliki zapovedi ljubezni:

»Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj. Kakor sem jaz vas ljubil, tako morate tudi vi drug drugega ljubiti. Na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če se ljubite med seboj.«

Bog je rekel že v starem testamentu: »Ljubi svojega bližnjega«, judovski pismarji pa so pristavili: »In sovraži svojega sovražnika«.

Kristus pa je rekel: »Jaz pa vam rečem: Ljubite svoje sovražnike, storite dobro onim, ki vas sovražijo, in molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo, da boste otroci vašega Očeta, ki je v nebesih, ki da svojemu solncu vzhajati nad dobrimi in hudobnimi in deževati nad pravičnimi in krivičnimi.«

(Dalje prih.)

Od srca do srca

(Pomenki z gospo Selmo.)

Vsem mojim dragim varovankam se najsrčneje zahvaljujem za lepa in blaga voščila. Žal, da se zaradi pomanjkanja prostora ne morem zahvaliti imenoma vsaki posebej. Bodite pa uverjene, da Vas vse tudi v novem letu pričakujem z nezmanjšano ljubeznijo. Le pogosto prihajajte!

Zvezdica. Ti si pa res kakor ptičica selilka. Glej, glej, kam Te je pa letos zaneslo. Prav, da tudi v tujini ne pozabiš na nas! Kako je res to prijetno, da vezi ljubezni ne more pretrgati ne čas in ne oddaljenost! Prav zelo čutim s Teboj izgubo dobrega Tvojega očeta. Tolaži naj Te misel na svidenje onkraj groba, spomin nanj pa Ti bo vedno svet! — Veseli me pa Tvoj trdni sklep, ki ga tako trdno držiš. In to tudi moraš, ker to zahteva Tvoja čast. Bog Te živi!

Sad drevesa spoznanja! Čudno se mi zdi, da mi zatrjuješ popolno zaupanje, ne poveš mi pa ne natanko in odkrito, kaj Te teži. Iz Tvojega pisma gleda čudna razdvojenost, ki je prav res ne razumem. In ta razdvojenost Te muči in Ti ne da miru. Daj, povej, kako in kaj, da Ti potem lahko svetujem, pomagam! Le iz tega, kar čitam med vrsticami, še ne morem razumeti. Ni se Ti treba bati, ne bom Te obsojala, niti grajala, le pomagala bi Ti rada, ker vidim, da trpiš. Ne boj se, nikomur Te ne izdam, ker je to samo Tvoja osebna zadeva! Primem Te torej za besedo ob koncu Tvojega pisma: »— in če boš izrečno zahtevala Ti vse podrobneje opišem.« — Torej izrečno zahtevam, piši!

Hortenzija. Ali so Tvoja lepa voščila le znanilec daljšega pisma? Potem ga seveda z veseljem pričakujem. Piši kmalu!

Trnjeva stezica — Bela cvetka. Pač res, dolgo Te ni bilo. A to, kar si mi zaupno povedala na uho, me je potolažilo. Saj vem, da za tako velik in odločilen korak, si mora biti človek sam najprej na jasnem, potem se šele zaupa drugim. — Tvoje zadevo sem seveda priporočila Jezuščku v jaslicah. Najbolje je, ako Njemu prepustiš odločitev; zato ne sili preveč v ospredje s svojimi željami, nego se v ponižni vdanosti izroči božjemu vodstvu. Pokazale se bodo mnoge ovire, a če Te Bog hoče imeti na tem mestu in v tem stanu, boš vse premagala. Če je pa Njegova volja drugačna, ne moreš Ti s svoje strani prav nič prisiliti. — Opozarjam Te tudi na to, da se ne vdajaš v neko sladko in opojno pričakovanje, da boš imela nebesa na zemlji. Tudi v tem stanu je pot v nebesa trnjeva in kamenita. — Piši mi kmalu, kako se Ti bo stvar uredila!

Mala Samaritanka. Nisi me užalila s svojim zadnjim pismom. Slutila sem, da Tvoja prevelika gorečnost izvira od tod, ker si sama v podobnem položaju in da ne veš ne naprej, ne nazaj. Toda, ker si se tako trdovratno branila, sem ti pustila veljati: a Tvoje današnje priznanje me v moji domnevi potrjuje. Morebiti ni odveč, če k vsem dosedanjim razgovorom o prijateljstvu v našem listu, dostavim tudi jaz tole: Če svarimo pred prijateljstvom med mladimi

ljudmi različnih spolov, storimo to iz skrbi za velika in globoka čustva ljubezni, ki navadno vzplamte iz takega prijateljstva; leta in leta se včasih vleče to namišljeno razmerje dveh src, često v mukah za en del, dokler ono veliko in lepo čustvo ne ugasne. Vzrok za ta čudni preokret pa je dejstvo, da z ene strani res ni bilo drugega kakor prijateljstvo in nekoliko mladostne poezije in zato ta del niti slutil ni, kaj se godi v drugem srcu in sploh ni bil zmožen, vračati enakega z enakim. Navadno je ta del moški, ki se brez vsake škode na ta način odtegne, dočim ženska, zaradi naravne nežnočnosti več, včasih celo preveč trpi. — Veseli me, da si na tako lep način prišla do razmišljanja vplivov raznih duševnosti. »Zmislj smrti« je v ta namen posebno primerna snov. — Tako razmišljanje, ponižna molitev in bogata božja milost mnogo pomagajo pretankovstnim in boječim dušam. Včasih so temu bolešnemu razpoloženju duše krivi res živci, vselej pa ne. — Kakor vidiš, mi ni na tem, da izvem Tvojo skrivnost; le hrani jo zase! Tako spoštljivo razmerje do osebe, na visoki stopnji popolnosti, je prav gotovo brez greha. Saj vidiš v nji le nagib in močno pobudo za pot popolnosti in ni niti sence čutnosti zraven. Zato bodi brez skrbi in mirna! — Da si pesnica? To mi je novo. Čuj, v prihodnjem pismu pričakujem prispevkov za naš list. Dekle, dekletom!

Anda, Osebnost se pač ne bova mogli razgovarjati nikoli, ker načeloma ne občujem z nobeno mojih varovank osebno. Saj je vseeno, razumemo se tudi tako. Veseli me, da Ti »Vigred« ugaja in priloga tudi. Toda čuj, tako velikega vzorca za zastore, kakor ga Ti želiš, pa priloga ne more prinesiti. Lahko si ga pa naročiš pri upravi »Vigredi«, ki sprejema vsa tozadevna naročila. Navedi natančno velikost, uporabo in način izvršitve. Dopolnje Ti ga naravnost na Tvoj naslov strokovni sodrnik »Vigredi« in priloži tudi položnico v svrhu poravnave stroškov, ki pa niso preveliki. — Oglasi se zopet kmalu!

Marijina hčerka. Prav srčno se veselim s Teboj, da si postala Marijina hči; zdaj sva si še bliže. Kolikor moreš, vplivaj tudi na druga dekleta, da vstopijo v Marijino družbo. V današnji vsesplošni pokvarjenosti so Marijine hčere kakor na varnem otoku in jih ne dosežejo valovi posvetnega hrupa. Iz srca želim, da bi bila vsaka »Vigrednica« tudi zvesta Marijina hčerka. — Naj te čuva Mamica naša!

Zadovoljnost. Všeč mi je, da tako lepo skrbiš za dom in zapostaviš, kadar je treba, svoje osebne želje. Sporočilo o nastopu prejemš pravočasno naravnost iz Tvojega novega doma. — Vse odobravam, kar pišeš. Da bi le tako ostalo! Bog s Teboj!

Planika. Žal, ni se mi posrečilo dobiti primernega mesta za Tebe. Vse zasedeno in tudi premalo dela zdaj pozimi. Oprosti, če si predolgo čakala in še zastonj!

Sirotica 10. Zelo me je razveselilo Tvoje dolgo pismo, četudi vem, da si ga težko napisala. V prvi vrsti Ti svetujem, da se ne spuščáš v nikake dogovore z osebami, o katerih pišeš. Poštenost nad vse! Mislim pa, da Ti je že malo lažje, ker si mi potožila svoje križe in nadloge. — Kako je z delom? Ali boš imela čas? Ne imela bi rada, da se žrtvuješ in zaradi nas v daljavi odbiješ svoje bližnje naročnike in odjemalce. Mnogokrat mislim na Tebe in Te izročam angelu varihu. Za Tvojo molitev se Ti prav lepo zahvalim, ker imam tudi jaz vse polno potreb. — Kmalu se zopet oglasi!

Miroslava. Torej tako zelo si bila bolna? In da je bolezen popolnoma izpremenila Tvoj značaj? In s takimi lepimi in vzvišenimi mislimi si se bavila v svoji boleznini? Vse lepo, toda razmišljaj mirno o stvari, čitaj primerna poročila in moli v ta namen. Ker pa praviš, da imaš mnogo zaostalega učenja in si tik pred koncem svojih študij, je najpametneje, da v prvi vrsti storiš to svojo dolžnost, nadaljnje razmišljanje pa shraniš za pozneje. Mnogo lepih uspehov pri učenju! In še kaj piši!

Solnčni žarek. Hvala Ti za Tvoj prihod na sveti večer! Vse je bilo lepo, svetlo, mirno in veselo v mojem domu. Vse, vse ste bile poleg mene pri jaslicah. In to mi je bilo v posebno veselje, da sem vas pokazala Jezuščku: »One, ki si mi dal, vse so tu; nobena se ni izgubila.« O, da. Tudi temni oblček je bil v mislih tu, čeprav ne s posebnim pismom. Pozdravi ga — zares — prav srčno! Ti pa bodi še nadalje Solnčni žarek nas vseh!

Ina. Tvoje novice niso vesele, a upam, da preneseš tudi to. Ali znaš tudi perilo šivati? Ali samo vrhno obleko? Morebiti bi dobila kje tako delo. — Saj naročnino lahko pošlješ tudi v dveh obrokih, ali četrtletno, le ne odujti se nam nikar! Lep pozdrav!

**Razširjajte „Vigred“! 25. marca „Materin dan“!
Naročajte „Mati vzgojiteljica“!**

Arhitektura ali stavbarstvo.

Slavko Savinšek.

V prošlih letnikih »Vigredi« smo razglabljali splošna pravila lepote in lepe umetnosti. Vse to je služilo samo kot priprava za spoznavanje umetnosti v raznih njenih vrstah, kot priprava za spoznavanje umetnin.

Letos hočemo začeti s temi raznimi vrstami umetnosti, in sicer v redu, ki nam ga kaže zgodovina, da so se panoge umetnosti razvijale.

Najbolj primitivno (prvotno) je pač obdelovanje masivnih oblik, kamena in lesa. In najprej je človek tudi potreboval tega obdelovanja, da si je mogel zgraditi ne samo bivališča zase, ampak tudi shrambe, zbirališča in ne v zadnji vrsti svetišča. Pri vsem tem so se spočela glavna pravila arhitekture ali stavbarske umetnosti.

Ne smemo misliti, da je vsaka zgradba že tudi umetna stavba, vsaka hiša ali drugo poslopje že stavba, ki jo gre šteti med umetnostne produkte. Vse to je še obrt, ki jo izvršujeta zidar in tesar, ki vsaj redno nimata umetniških namenov pri svojem delu.

Za zgradbo umetnine je treba, da duša sodeluje; da ustvarimo nekaj idealnega. Ideja, misel, ki jo hočemo utelesiti s stavbo, dà šele stavbi umetnostno vrednost. Če je tedaj stil, ki je v njem stavba zgrajena (način zgraditve) tak, da predstavlja našo misel, ideal, ki smo ga hoteli s stavbo izraziti, šele takrat govorimo o stavbarstvu kot umetnosti. In ravno v arhitekturi je težko umetniku-graditelju zgraditi stavbo tako, da je zamisel njegove ideje iz stavbe same dovolj jasna. Slikar ali kipar nam svojo idejo uresniči bolj nazorno, ker slika in kip nam naravnost govori z izrazi na obrazih, s pestrostjo barv in luči, kaj je imel umetnik v duši, ko je umetnino ustvarjal. V arhitekturi pa je to zaradi trdote in množine materiala težko, jako težko. Zato je pač arhitektura ena najbolj abstraktnih, torej najtežje umljivih umetnosti. Pač nas privlačuje, recimo, cerkev, zgrajena v gotskem slogu, ki s svojo lahkoto, z ozkimi, lepo okrašenimi stolpi in stolpiči kipi v nebo, kakor dvoje v molitvi sklenjenih rok; toda vsi slogi niso enaki, in ne lahko umljivi kakor gotski. Pa svetišče, če je količkaj svojemu namenu primerno zgrajeno, nas že po svojem svetem namenu navdahne z vzvišeno mislijo. Kaj pa stavbe posvetnega značaja? Kako doumemo, recimo, misel (idejo), ki leži v stavbi mestnega magistrata ljubljanskega? Ali smemo tako stavbo šteti med produkte umetnosti. Za stavbo umetniške vrednosti ni potrebno samo sorazmerje (proporcija) in soglasje (simetrija) vseh sestavnih delov ter stavbarski sestav (arhitektonični ritem), ampak mora vsa stavba kot celota izraževati idejo, ki ji jo je umetnik zamislil. Vidimo, da je težko vse to i za opazovavca i za umetnika, ki ustvarja.

Ker je pač arhitektura najbolj popolna v stavbah verskega značaja, ker je v njih dosegla svoj višek in so vse druge stavbe bile samo posnetek slogov, ki so se razvili v svetiščni arhitekturi, se hočemo pečati v naslednjem predvsem z versko arhitekturo in bomo na ta način obenem najlažje doumeli tudi privatno in posvetno stavbarsko umetnost.

Vsak narod je imel in ima v stavbarski umetnosti nekaj lastnega, vsaka vera nekaj, kar jo razlikuje od drugih ver. Stari orientalski narodi, Asirci, Perzijci itd. so gradili svetišča nenavadno trdno zgrajena in veličanska. Bila so razkošno okrašena, sijajno opremljena, kakor je bila pač njihova vera, ki zametuje vse posvetno; ki ji je ničevno ter veruje v večnost.

Tudi Egipčani so gradili svetišča trdno in masivno, kakor da naj služijo za večnost. Velikanski kameniti kosi, visoko zidovje, stolpi podobni pilmom, stebrišča in dvorišča so tvorili templje. Svetišče samo je bilo podobno votlinam, zato skrivnostno, kakor je bila skrivnostna njihova vera.

Nežnost v arhitekturo so prinesli šele Grki. Svetišče njihovo je stalo vedno na vzvišenem prostoru, prostor, kjer je stal bog, ki mu je bilo svetišče posvečeno, ves obdan s stebri. Prostor med streho in stebri je bil ves okrašen z reliefi (vzbočenimi slikami). Grški stebri, ki jih je bilo troje vrst: dorski, jonski in korintski (prvi preprost, brez podstavka, drugi s podstavkom in glavo zavito kot ovnov rog, tretji, lep, razkošen, z glavo, ki ima obliko akantusovih listov), so še danes v rabi pri vseh stavbah, ki kakorkoli ličijo starim grškim stavbam.

Grki so v stavbarstvu poznali samo ravnó črto. Rimljani so prinesli vanj ločno linijo (črto), krog in lok ter so s tem stavbarski umetnosti odprli novo polje. Rimljani so združevali v svojih stavbah grško in svojo umetnost in po njih so jo prevzeli kristjani, ki so jo potem spoplnjevali in pripeljali do sedanje višine.

Princip zidanja cerkva so vzeli kristjani od judovskih svetišč, ki so obstojala iz treh delov: najsvetejšega, svetišča in preddvora. To načelo so prenesli v obliko rimskih stavb, imenovanih »bazilike« in združili oboje. (Dalje prih.)

Rosa Mystica.¹

Slavko Savinšek.

*Neslišno, kakor smehljaj na obraz je prišlo,
v obeh mi za hip zagorela je roža neznaná,
skrivnostna, vsa bela, s solnčnim sijajem obdana,
kot ambra in cimet dišeča, kot vonj lamijana;
in tiho, kakor smehljaj raz obraz je odšlo,
sladkó me poklicalo spotoma: »Pridi!«*

*(Takrat mi biló je srce od spominov bolnó,
takrat mi biló je srce od bridkosti težkó
in moj obraz kakor smrt je bil bled.)*

*Pa šla sem, iskala sem sladkega klica sled.
V jutranjem solncu poletja, v zimskih molčečih dneh,
po pisanih tratah, pomladno brstečih bregeh,
v cvetočih vrtovih, v pravljíčnem gozdnem zelenju,
v šuštenju dežja, v solnčnih pramenov drhtenju.*

*Oblakom pozdrave sem roži skrivnostni izročala,
naj bežni mi sled njen poiščejo, pličkam naročala,
med rože sem šla, da tajno bi njih govorico spoznala,
da morda od njih bi skrivnostno sestrico odbrala.*

*In že sem mislila: Tam, glej, bele rože sijaj!
Omamljena često slutila skrivnostne sem slaj;
a že me klic vabil je z druge strani: »O, pridi, pridi!«*

¹ Slov.: roža skrivnostna. Pesem je mišljena kot deklamacija za deklinacije prireditve. Deklamatorica naj deklamira pesem na polmračnem odru v črni, gladki obleki s širokimi rokavi, lase naj ima razpuščene. — Oder ostane v polmračju vse dotlej, ko se začne himna; tedaj naj bi zažarel v luči, v ozadju Marijin kip in pred njim nekaj deklic v belih oblekah, s svečami v rokah.

Med burjo in pišem kričala po njej sem ob času viharja,
v brezvelerni lišini vabila jo z glasom ihtečim strunarja,
drhtela po njej sem v brezkrainih dnevih samote,
po golih kolenih iskala sledu ji v strašnih urah sramote.

V soparnih nočeh
igral mi njen dih je
na vročih dlaneh
in cvet njen ves tih je
vzblestel mi v očeh.

A, ko sem hotela,
da željno iskano
bi k srcu prižela,
mi v daljo neznano
z dlani je spolzela,
v vonjave zavila
vabila me skrila:
»O pridi, pridi!«

In zopet iskala sem željno skrivnostne tajnostno sled.
V nemiru iskanja prebredla sem, žalostna, križem svet,
vsa pola spoznala, noči prebedela v neštetih križiščih cest,
ljudi vpraševala in luno in solnce in zlate lučice zvezd
ter z mislijo slednjo po njej hrepenela: »O, vzidi že, roža, mi, vzidi!«
A ona me dalje je z druge strani še slajše vabila: »O, pridi!«

Vsa spehana, trudna zašla sem v samotno kapelo.
In glej: o polnoči tisoč in tisoč je lučic krog nje zažarelo,
procesija belih devic, s svetilkami v rokah, kapelo je vso napolnila
in, himne pojoča, je sklonjenih glav pred oltar pokleknila.

Tedaj na oltarju vzblestel je presladki, neznanj moj cvet!
»Marija, Marija!« „O, ti, si našla mojo skrivnostno sled?
In zdaj boš vsa moja!“ — »Brez bele obleke, četudi mi luč ne gori?«
„Iskala si dolgo iskreno, zato si me našla! — Srce si odpri!“
Odpri! sem prsi, z drhtečimi prsti iz njih si iztrgala bolno srce.
O čudo! Na srcu v zlatih se črkah blestelo je sladko ime
Marija in sredi iz njega cvetela je čudežna roža bela,
vsa lepa, ko Roža v oltarju skrivnostna. In vsa sem vzdrhtela,
oči so mi vzrasle v dvoje blaženih solnc in nemo strmele
so v srečo v dlaneh. In z mano device so pesem visoko zapele:

O, roža rož,
skrivnostna roža Marija,
ko solnce si,
ki svetlo ves svet ovija,
ko zvezde zlate
so dobre tvoje oči,
ko žarki lune
so mehke tvoje dlani,
ko matere grudi
sladak je tvoj beli cvet!

Iz večnosti v večnost
razpela svoj zlati si sled.
Iz božjih oči
si v belo rožo vzbrstela
in z belim cvetjem
nebo in zemljo objela.
Ti nisi nikjer
in vendar povsod cvetiš,
iz večnih daljav
v srcé zapuščeno blestiš!

Tvoj vonj je sladak
ko timjana vonj in resede
in kakor jasmín
dehteče so tvoje besede.
Ko bukev visoka
na gori mi v varstvo stojiš,
ko duša v telesu
globoko mi v srcu živiš.

O, ti si vsa z mano
ti roža skrivnostna, tajna,
naj jaz bom vsa s tabo,
ti sladka, čarobno-bajna.
Razrasti se v srcu
vsa bela, vsa sladka, vsa tiha.
ostani mi zvesta
do zadnjega, smrtnega diha,
ko v tvoje naročje
odšla bom v nebeške višave,
kjer večno bom pela:
O, Rosa mystica, ave, ave!

Drugo poglavje: Košnja.

Slavko Savinšek.

(Dalje.)

Z dolgimi mokrimi biči je ponoči razbičala nevihta razsušeno zemljo, da so ji od bolesti izstopile potne srage in prihajale iz nje velike solze: mlake, mlakuže in mlakužice so v stotinah pokrivalo njeno raztepeno in razbičano obličje. Pa se je zjutraj prismejalo solnce, poredno kakor fant, in njegovi žarki so se v otroški razposajenosti smejali velikim solzam namočene zemlje. Smejali so se, smejali in nazadnje vsi hkrati planili v velike solze ter se razgledovali v njih tako dolgo, da so bušknile tudi solze v smeh in se tako prisrčno smejale, da je vsa širna ravan planila v smeh, v solnčni smeh mladega poletnega jutra. In preden je minilo poldne, so se od smeha osušile zemlji vse solze: vse mlake, vse mlakuže, vse mlakužice.

Še preden je razposlalo solnce svoje žarke izza gorskih vrhov v dolino, je vstal Jernej, mlad fant, snel koso s klina, zajahal klepavnik in pričel enakomerno udarjati s kladivom na rezilo. Brž so se mu odzvali klepavniki vse soseske in še preden je solnce moglo pogledati v dolino, odkod ta težka pesem, ki seže travi in mladim cveticam v dno rožnatih srčec, so bile kose sklepane, in šest mladih fantov, s kosami na ramah, je koračilo v mladem jūtru na travnik Marijinega očeta. Oče sam je bil že tam, prvi, kakor v starosti, tako pri delu. In ko so mladi fantje prišli mimo Marijinega doma, se je, kakor po potrebi, odtrgal od njih Jernej in obstal pod oknom Marijinim. Slap rdečih nagelnov se mu je smejal raz okno in ga vabil v rdečem smehu, naj si odtrga cvet, ki je kakor nalašč zanj, za mladega Jerneja. Za trenutek se je zabliskalo v fantovih očeh: spomin na nočni padec raz okno in skrivni poraz njegovega fantovskega ponosa je sunil vanj kakor z nožem. A brž je odleglo; saj to je minulo in morda res ni prav ravnal.

Poreden smeh je spreletel Jernejev obraz. Dvignil je koso raz ramo, jo prijel prav na koncu kosiša, stopil na prste, stegnil desnico s koso v zrak in ostro rezilo je odrezalo rdečo glavico smehljajočemu se nagelnovemu cvetu. In že se je rdeči cvet čudoma čudil, kako se da razgledovati ponosno raz fantovski klobuk po rožah na oknu in v gredah in lice se mu je razlezlo v prešeren, prevzeten smeh. Jernej pa je začutil prešerno radost rdečega cveta na glavi, dvignil klobuk z nagelnom visoko pred se in zavriskal, da so od začudenja odjeknili hribi in polja in hiše in hosta. V naglem koraku je dohitel tovariše ter jih pozdravil z novim vriskom. Odzvali so se mu in bahato fantovsko ukanje je vzdramilo naravo in še solnce je radoznalo pokukalo izza slemen. Pa so se pridružili fantovskim vriskom še oni solnčnih žarkov in po dolini je zaukalo mlado jutro. Stopilo je pod Marijinim oknom na prste in potrkalo na šipo. A Marija je ravno odprla okno. Vedela je, četudi ni videla, kaj je bil naredil Jernej. Ni bilo prvič. In tako toplo ji je postalo pri tem okrog srca. Naslonila se je na okno in pogledala po mladih koscih. V tem hipu je okrenil glavo tudi Jernej kot bi bil slutil Marijine oči na sebi: v obeh se je izobličil iz srca zastrt krik pričakovanega uresničenja. Samo oni, ki bi bil pogledal v oči obeh mladih, bi bil slišal ta krik.

Že so se bili dve uri poganjali kosci vsi potni za kosami, ko so prišle grabljice. Prvi sta šli Marija in Angelica. Obe sta umolknili in srei

sta jima pričeli utripati hitreje, ko sta zagledali Jerneja, ki je, široko razkoračen, brusil koso, proti njima obrnjen. Nekaj mu je čudno stisnilo grlo, ko ju je zagledal skupaj ter z enim pogledom premeril obe. Kakor v zadregi ju je pozdravil s kratkim »Dobro jutro!« pa se obrnil stran in planil za koso v travo z neznansko močjo in naglico, da se je travna red daljšala za njim, kakor bi jo bil vsipal iz vreče.

»Sapramenski Jernej, danes se pa poganjaš za koso, kakor bi pred fanti tekel!« ga je podražila Srakarjeva Urška, ki mu je bila gorka, odkar ni bil hotel plesati ž njo na semanji dan v Kamniku, češ, da je prenerodna.

»No, Urška, radi tebe pač Jerneju ne bo treba nikdar teči pred fanti!« jo je zavrnil Grabnarjev Miha. »Če bi bila že rekla, radi Angelice, bi morda držalo, tako pa ne bo!«

»E, avša, kdo pa tebe kaj vpraša! Ti moraš vedno jezik stegovati, kadar ti je najmanj treba,« mu je vračala Urška.

»Veš, Urška, Miha ti je še dolžan, ker si ga takrat, ko je voglaril krog vaše hiše, polila z vodo; kajne, Miha?« se je vmešala Sršenova Reza, ki je včasih rada z enim očesom škilila za Mihom.

»E, kaj se boste jezile in ubadale navsezgodaj!« se je oglašil Marijin oče, stari Hribar. »Mari grablje v roke, pa obrnite enkrat. Ti, Marija, pa tačas pripravi zajtrk. Mi smo kar trdi od košnje.«

»Pa jenjajte, oče,« se obrne k njemu Jernej, ki je bil pred njim za dobrih deset zamahov, »bomo že mi malo nagnali, da bo do zajtrka tale podplat gladek,« in pokaže s koso po levi rebri obširnega travnika, ki je visela proti posestvu Jernejevih.

»Kaj misliš, da vam nisem kos, četudi nisem tak mlad potegavs, kakor vi?« se mu zahvali Hribar.

In vnovič so molče hiteli s košnjo, dekleta pa so čebljale med seboj, kakor čebele pred panji, kadar rojijo in pri tem obračale mokro travo, ki je sparjena že pričela dihati iz sebe roso v zlato solnčno luč.

Marija pa je pregrinjala prt, pripravljala kruh, pijačo in kozarce ter pri tem mislila na Angelico in besede, ki ji jih je ta spotoma pripovedovala.

»Ko bi ti vedela, Marija, kako sem srečna!« se ji je obujalo v srcu. »Jernej je tako dober z menoj.« In zopet: »Samo včasih se ga bojim. Kadar mu prične goreti v očeh, pa me stisne za roko, da me do srca zaboli. In vendar sem tudi takrat srečna, ker je tako lep tedaj in ker v njegovih očeh vidim sebe, ki ga imam tako rada. Včasih pa me je zopet strah: kaj, če se Jernej samo igra z menoj, kakor se je že z drugimi? Veš, semtertje, kadar sva si tako blizu, da mislim, zdaj zdaj bom sreče umrla, se mu čudno spremeni obraz: nemir mu plane v oči, zadržte mu ustnice in roka spusti mojo roko. Če ga v tem hipu primem vnovič za roko, je nemirna in mrzla, da me zmrazi po vsem životu. Vidiš, takrat mu oči obstanejo na steni nekje in za čas pozabi, da sem jaz pri njem. In veš, včeraj, ko je bil pri nas in mu je zopet tako prišlo, me je prijel za roko in šepnil kakor sam vase: Marija. Ali je tebe mislil, Marija? Povej mi! Glej, tako se bojim zanj in zase! Saj je med vama vse končano, ali ni?«

V Marijini duši so zopet gledale Angeličine splašene oči, ki so vi-sele na njenih ustnicah v pričakovanju odgovora. Ni mogla drugače: »Vse je končano, Angelica. Kar mirna bodi! Samo na Jerneja pazi! Dober fant je, a včasih mu zavré kri. Takrat ne ve, kaj dela!«

Nehote se je pri tem spominu ozrla za Jernejem, ki je kosil že proti meji. In vnovič so ji v duši gorele Angeličine oči: »O, poznam Jerneja! Vroč je, vroč in kakor ihla včasih!« In pri tem ji je zagorela v obrazu rdečica, da je Marijo speklo v dno duše.

Sedla je k jerbasu in gledala za Jernejem in po Angelici. Nekaj ji je ležalo v srcu, jo držalo in skrbelo. Pa ni vedela, kaj. Samo slutnja je šla preko njenega srca, da ji bo še danes hudo. Smilila se ji je Angelica, a bolelo jo je tudi lastno srce. In Jernej je ž njo zopet tako dober, kot bi ne bilo nikdar žal besede med njima. Njen nagelj cveti za njegovim klobukom; sam si ga je zjutraj vzel. In pogled njegov, ko je zrla za njim! Gorel je v njej, kakor nagelj cvet za Jernejevim klobukom. A vendar je rasel v duši sklep: ne smeš biti preveč prijazna ž njim! Radi sebe, radi Angelice, radi Jerneja samega!

A kaj bo z menoj, je vnovič povprašalo v srcu? Sklenila je roki v naročju, oči so ji pohitele po dolini in se ustavile na cerkvi. Dolgo, dolgo so se tam mudile!

»No, fantje, dekleta, zdaj pa le k južini!« jo je prebudil iz molitve in sanj in bojev in hrepenenja očetov glas. Vstala je, nalila kozarce in razložila po prtu kruha in mesa. Brž so se zbrali kosci in grabljevke, samo Jernej je mudil, da obere še grmovje pri meji.

»Glej, Jernej, pusti, saj bo počakalo!« mu je klical Hribar.

»Sem že, oče.« Obrisal je koso s šopom trave, prišel počasi bliže in sedel k drugim. Ravno k Mariji, tako, da se je morala Angelica odmakniti, da je sedel med njiju.

Molče so jedli in pili. Marija ni jedla nič, ne pila. Misli so ji hitele zdaj k Jerneju, zdaj k Angelici. Izza polzaprtih vèk ju je opazovala. Videla je, kako vdano pogleduje Angelica Jerneja; videla, da je Jernej tih in nem, čutila, da ga nekaj teži. Ni čakala konca južine, ampak je vstala in šla z vrčem k potoku, češ, da je žejna in gre vode iskat. Ob vodi je postavila vrč kraj sebe, sedla na breg in se zamislila.

Gori pri koscih se je pričel razgovor. O vsem mogočem; največ je bilo seveda obiranja znancev, prisotnih in neprisotnih, zbadanja in draženja med fanti in dekleti. In ko je oče Hribar odrinil kozarec od sebe in legel v senco h kratkemu počitku, so tudi fantje pogleli, a pogovor se je sukal dalje v istem tonu, samo bolj razposajeno, ker ni bilo starega poleg.

Angelica je sedla bliže Jerneju. Nehote je z mehko dlanjo pobožala njegovo roko, ne da bi drugi opazili. Jernej se ji ni odzval z ničemer. Sunkoma je odtegnil roko, se nanjo naslonil in se zagledal tja, kjer so v solncu bleščale gore: Grintavec prav daleč, bliže pa Krvavec, Mokrica, Skuta, Brana, Planjava, Konj.

»Jernej, ali si hud name?«

»Čemu bi bil?«

»Sem te ujezila?«

»Nisi!«

»Pa si tak z menoj! Niti pogledaš me ne!«

»Ah, pusti me, saj vidiš, da sem slabe volje!«

»Zato pravim, da mi povej, kaj ti je.«

»Ah!«

Vstal je in krenil proti rebri. Tam je zavil v grmovju, sedel v travo in se zamislil. A ni sedel dolgo. Ozrl se je krog sebe, če ga kdo vidi, pa je šel oprezno med grmovjem, kjer je vedel, da sedi Marija.

Tiho, tiho je stopal bliže in ji z rokama pokrnil oči.

»Jernej!« se je splašila Marija iz sanj, »čemu si prišel za menoj?«

»Marija, čemu me podiš? Saj nisem gobav!«

Molk.

(Dalje prih.)

„Jurčki“.

Veseloigra v dveh dejanjih.

Priredil Leop. Turšič.

O s e b e :

Jacinta pl. Roženkravt.

Olga Snojilska, njena nečakinja.

Signora Posarelli, Jacintina družabnica.

Ema Pleško, slikarica.

Fani Zorič, pisateljica.

Špela, služkinja.

Reza, perica.

Štiri lažidvorjanke.

Godi se v večjem pokrajinskem mestu v polupreteklelem času.

Prvo dejanje.

Elegantno opremljena soba. Desno in levo vrata. V ozadju cisteške oprave, grbi in drugi znaki plemstva.

1. prizor.

Olga. Ema.

(Ema, oblečena v slikarski plašč, postavlja sredi odra stojalo in urejuje na mizici slikarske potrebščine, barve, čopiče itd. Obenem brenči ali nalahko žvižga kako pesmico. — Olga sedi spredaj v naslonjaču, zatopljena v pismo, ki ga prebira z vidno ginjenostjo. Slednjie pismo poljubi in ga pritisne na srce.)

Olga: Moj dobri Edi! — *(Vzdihne.)* — Ah, kako me ima revček rad! — Prežalostno!

Ema *(smehljaje)*: No, no!

Olga: Teta Jacinta ga sovraži, odkar je enkrat po neprevidnosti stopil njenemu ljubljencu, mucu, na rep in mu rekel »mačja zverina«.

Ema: Kaj ne, Olgica, tvoja teta je prav tako čudaška kakor bogata?

Olga: Pomisli, v testamentu se je spomnila celo tega svojega mačka! — Ubogi Edi! Ko bi bil on vsaj tako srečen kakor ta maček in bi tudi on užival toliko naklonjenost moje tete! *(Vzdihne.)* Nič ne bi bilo potem napoti najini sreči!

Ema: Le ne bodi preveč obupana, Olga! Vse se bo še dobro izteklo. Končno se tvoja teta menda vendar ne bo protivila vajini zvezi?

Olga: Jo še premalo poznaš. Ti ne veš, kako je ponosna na svoje plemstvo, kako neupogljiva v svojih načrtih! — Sicer pa to ni edina neprevidnost, ki jo je Edi zagrešil.

Ema: Torej še kak zločin?

Olga: Nekoč se je predrznil, da je imenoval gobe neužitno jed, ko vendar veš, kako teta vsa gori zanje. Ne, tega mu nikoli ne odpusti, nikoli!

Ema: Seveda je to hudo. Tega tvoj Edi ne bi bil smel reči.

Olga: Kaj ne, da ne in vse bi bilo dobro! Pa kaj hočeš, on je prepošten in preodkrit: vse, kar ima v srcu, ima tudi na jeziku.

Ema: Ti, Olgica, kako pa je s tisto knjigo? Ali ni tvoja teta izdala neke knjige o gobah? Zdi se mi, da sem nekje slišala ali čitala o tem.

Olga: Da! »Jurčki in druge gobe in njih pomen« je naslov knjigi. — O, kako je nanjo ponosna! Pravi, da je na tem polju edina pisateljica. — Največ študira samo o jurčkih.

Ema: Da se ji le ljubi! Ali ne ve kam drugam s časom? In kaj ima od tega?

Olga: Nič, kai! — *(Vzdihne.)* Ah, ti jurčki in ta muc! Ko bi teh ne bilo, bi bila jaz in Edi najsrečnejša človeka na svetu.

Ema: Le pogum, Olgica, vse bo še dobro! — Kaj, da bi zaradi teh neumnosti ne prišla do svojega zalega, vrlega Edija? To bi bilo več ko čudno! — Ali je še poslaniški tajnik na japonskem dvoru v Tokiju?

Olga: Da, do prihodnjega leta ostane še tam. Potem, upa, da pride zopet v domovino in me popelje pred oltar. Poglej, kako lepo piše! (*Ji ponudi pismo, ki ga Ema površno prebere.*) — O, ubogi, dobri Edi!

Ema: Ja, kakšne načrte pa ima pravzaprav s teboj tvoja čudaška tetka gobarica?

Olga: Eh, kakšne! — Jaz naj vzamem njenega mladostnega prijatelja, starega barona pl. Šojo, pomisli, Ema!

Ema: Kaj, to strašilo? Plešo ima kakor brušeno ogledalo!

Olga: Poleg tega pa leseno nogo, pločevinast nos in tri srebrna rebra, s katerimi se tolikrat hvali! Pomisli, Emica, takega ženina mi hoče teta naprtiti!

Ema: Pa menda vendar ne misli resno, za božji čas!

Olga: Resno, pa še kako! Z vso svojo plemenitaško neupogljivostjo se je vrgla na ta načrt in mi grozi, da me razdedini, če se ji protivim.

Ema: To je vendar grozno, vnebovpijoče!

Olga: Da, da! V tem slučaju hoče vse svoje premoženje izpremeniti v ustanove za mačkogojne in za študij jurčkov in gob. Tudi hoče ustanoviti dom za ostarele in oslabele mačke.

Ema: Kar mi pripoveduješ, je naravnost ginljivo! Le name se zanesi, jaz ti bom vedno stala na strani! Na vsak način moramo napraviti kakšno nedolžno, a izdatno šalo, da ozdravimo tvojo mačjo in gobarsko tetko.

Olga (brezupno): Da, a kako?

Ema: Kako, tega še zaenkrat sama ne vem. Posvetovala sem se pa že o tem z najino prijateljico. Fani. Ona je pretkana in mora biti tudi v zaroti. Kaj pa je s tetino družabnico, signoro Posarelli?

Olga: Ah, ta! — Ta seveda drži s teto, a na skrivaj sama nori za starim baronom.

Ema: Izvrstno! In baron?

Olga: Zdi se mi, da se tudi zanima zanjo.

Ema: Beži! To bo zveza, plešasti baron z leseno nogo in umetnimi rebri na eni strani in ta signora »si, si« na drugi strani! Olgica, to se bomo še smejale! — — Pa tvoja tetka bi morala biti že tu, da bi mi sedela, zakaj jaz sem s svojimi pripravami že gotova in svetloba je danes kakor nalašč za slikanje. Kje pač tiči tako dolgo?

Olga: Veš, perica Reza je danes pri nas. Ravno prei sem slišala, kako ji je tetka predavala o učinkih solčnih žarkov na neživa bitja v splošnem in na perilo — srajce, rjuhe in servijete posebej. Silno učeno je govorila.

Ema (se smeje): Ha-ha-ha! Poznam Rezo, čudak je od vrha do tal: pere tudi za mojo gospodinjo. Kaj pa je rekla na učeno predavanje o solčnih učinkih?

Olga: Kaj naj reče? Zehala je na vsa usta.

Ema: Gotovo je bila lačna, kakor vedno. (*Zunaj trdi koraki.*) Čuj, bržkone prihaja ravno ona.

2. prizor.

Prejšnji. Reza.

(*Reza nastopi z desne; okorna, govori v narečju, nosi coklje in predpasnik iz žakljevine, ob katerega si briše roke.*)

Reza: Dober dan, gospodični.

Ema (s prijaznim nasmehom): Dober dan, Reza, dober dan! No danes ste pa tukaj?

Reza: No ja! Hodim po vrsti, kakor so hiše v Trsti.

Ema: Pa vedno ste vesela in židane volje?

Reza: Kaj vesela — lačna, lačna! Ta vražji apetit, res!

Olga: Kam pa greste zdaj, Reza?

Reza: K malici, saj je že čas! Bom videla, kaj mi je Špelica pripravila.
Adijo! (*Odide na levo.*)

3. prizor.

Olga. Ema.

Ema (*smehljaje*): Ta je pa dobra! Komaj je prišla, pa gre že drugič zajtrkovat!

Olga: Pač res komaj pred eno uro!

Ema: Pa gre že nad Špelico? Jeli to vaša služkinja?

Olga: Da! Pomaranča z deže! Pred tremi dnevi je šele prišla.

Ema: No, te dve bosta že katero razdrli. — Kdaj pa pravzaprav tetka — —

Olga (*prisluškuje*): Pst! Zdi se mi, da teta ravno prihaja. — Ali naj morda odidem?

Ema: Boljše, če ostaneš tu! Saj lahko gledaš, ko slikam; to me niti najmanj ne moti. (*Obriše nekaj čopičev s cunjjo, ki jo položi potem na mizico.*)

4. prizor.

Prejšnji. Jacinta. Signora Posarelli.

(*Jacinta in signora Posarelli vstopita. Opravljeni sta bogato, a staromodno. Jacinta nosi ob sencih svedrčke. Njena hoja je pokončna in kaže plemiški ponos. Obe imata lornjone. Jacinta ima v naročju mačka, ki ga večkrat poboža. Govori izumetničeno in prisiljeno. Ob vhodu postojita in se zabavata. Ema se prikloni, Olga lista v albumu.*)

Jacinta: Ali ste naročili Špelici, da naj nam za opoldne napravi ohrovt, signora Posarelli?

Signora: Si, si, milostna gospis! Sem ga rekel, pogledati v kukarske bukve stran cento trenta tre — stotridesettri.

Jacinta: Dobro! In ste Špelico potem poslali z mojim naročilom k baronici pl. Ocvirkovi, moji ljubi prijateljici?

Signora: Si, si, milostna gospis! Sem ji ga rekel, da ne bo tako lesen pred baronis!

Jacinta: To je prav! Dekle ima še zelo neuglajene manire in po vrhu se ji še jezik zatika, ko govori. Ah, moja prijateljica je takoj nervozna! Nervoznost je pravzaprav že v rodu pl. Ocvirkovih! (*Opazi Emo.*) O, saj gospica Pleškova je že tu! (*Ji ponudi roko.*)

Ema: Čast mi je, milostna gospica!

Jacinta: Je vse pripravljeno za slikanje?

Ema (*se prikloni*): Vse, vse, milostna gospica!

Jacinta: O, potem pa lahko takoj začneva. — Olga, ti lahko greš!

Olga: Kakor ti je drago, ljuba tetka! (*Hoče oditi na levo.*)

Jacinta: Čakaj! — Za mojega mucka pripravi zajtrk, pa ne prevroč, razumeš?

Olga: Razumem. (*Hoče iti.*)

Jacinta: Čuješ? — Le precej mleka prilij!

Olga: Čujem, čujem. (*Vzdihne in odide.*)

5. prizor.

Ema. Jacinta. Signora.

Jacinta: Pokažite mi sedaj, gospica slikarica, kako naj se držim. — Ampak naslikali me boste zelo lepo in dražestno, kaj ne? (*Sede v naslanjač.*)

Ema (*smehljaje*): Čisto gotovo, milostna gospica! Samo to še: Ali bo muc tudi na sliki?

Jacinta (ocitaje): Muc! Muc! Kako trdo, sirovo se to sliši! — Mislila sem, da ste bolj nežni, oprostite! Jaz pravim svojemu ljubljenci vedno le »mucek« — ali ne zveni to ljubkejše, pristrčnejše? — Tu, signora, zaupam svojega srčka vašim nežnim rokam.

Signora: Ma ben, ma ben, milostna gospis! (*Vzame mačka, hodi gori in doli in ga boža. Večkrat si z robcem obriše pot z obraza.*) O che caldo, che chaldo! Tu se ga je vroče, strašno vroče.

Jacinta (ko ji Ema urejuje glavo, robove na obleki itd.): Saj vam smem zaupati, gospica slikarica, slika bo poročno darilo za mojo nečakinjo Olgo! Ali se vam misel ne zdi srčkana?

Ema: Zares srčkana, milostna gospica! In kdo je srečni ženin, če smem biti tako radovedna?

Jacinta: Gospod baron pl. Šoja, vitez od nog do glave! Ima vse lastnosti, ki morejo osrečiti tudi razvajeno dekliško srce.

Ema (si smehlja je grize ustnice, zase): O, poznam, te lastnosti — pleša, umetna rebra in nos!

Jacinta: Ali niste nekaj rekli, gospica?

Ema: Mislim, ti-le svedrčki ob sencih in ta jamica v bradi bodo nekaj dražestnega.

Jacinta (priliznjeno, ljubko): Kaj ne, kaj ne? O, le lepo me naredite! Kaj pravite, signora Posarelli, bom srčkana tako?

Signora: Si, si, milostna gospis, srkana, jako srkana.

Ema (začne slikati): Tako, čim prej začnem, tem bolje. (*Zunaj trdi koraki, Jacinta se vznemiri.*) Če danes končam s temeljnimi barvami, potem jutri nadaljujem — —

6. prizor.

Prejšnje. Reza.

(*Reza pride, kakor prej, z desne.*)

Reza: Dober dan, slavna gospoda!

Jacinta (skoči pokonci): Pa kaj nas motite?! — Kakšen neolikan nastop! Žena, kje ste se vendar učila olike?

Signora: Che infamia! Sramot, res!

Reza (roke v boku): No, kaj pa je? (*Proti signori.*) Kakšen »sramot« je to, če pridem jaz sem, a?

Jacinta: Kaj iščete tu?

Reza: Prihajam od Špelice — —

Jacinta (razburjeno): Glejte, da zginete! (*Pade v naslonjač.*)

Signora: Si, si, avanti subito!

Reza (proti signori): Kaj, avanti? — Vam že jaz pokažem »avanti«. Glejte, tu je vaš »avanti« in vaš »sramot« — tale nočna jopica! (*Razgrne popolnoma raztrgano belo jopico.*) To je »sramot« to! Ali naj to perem? Ostalo ne bo drugega kakor gumbnice! (*Ema se skriva za stojalom in hiheta.*)

Signora: Terribile! Strašno, grozno! La prego, avanti, kar pojdite, fora!

Reza: Se bomo že še videle! Tako se ne dela s pericami! Bom že v našem društvu povedala, kako postopate z nami. Zahtevala bom peturni delavnik in pa postrežbo drugačno, kakor jo imam tu. Bomo videli, kdo bo zmagal! (*Jezno odide na levo.*)

7. prizor.

Ema. Jacinta. Signora.

Jacinta (ki ji je Ema pomagala v novo pozicijo): Ah, moji živci! Koliko zapostavljanje mojega zlahtnega rodu po takile osebi! — Odkar obstoji

zgodovina našega presvetlega rodu plemenitih Roženkravtov, se še ni zgodilo, da bi nam bila perica prizadela kaj takega! Res, nezaslišano!

Ema: Le pomirite se, milostna gospica! Vsako razburjanje bi preveč uplivalo na ljubkost vašega obličja in bi seveda trpela tudi slika.

Signora: In mojo jopis kazati, o, kolik sramot to zame! Kaj se ga bode rekel ljudje?

Ema: Mir, le mir, signora Posarelli! Kaj bi se razburjali! Perica o perilu svoje gospode pač ne bo nikjer drugod govorila, je nemogoče!

Signora (*si obriše obraz in robec položi na mizico poleg slikarske brisače*):

Ali se ga res misli, da ne?

Ema: Če o tem dvomite, potem ne poznate naših peric!

Signora: Securo, securo, no, potem sem ga miren.

Ema (*zopet prične slikati*).

Jacinta (*sramežljivo*): Prosim, rdečico mojega nosu le nekoliko omilite; prerdeč nos ne bi bil lep.

Ema: Brez skrbi, milostna gospica!

Jacinta: Prav tako — bradavice, prosim.

Ema: Ali, milostna gospica, to so le lepotične posebnosti vašega obličja.

(*Signora pomotoma zagradi namesto robca slikarsko brisalco in si od časa do časa briše z njo obraz, ki je vsakokrat bolj črn.*)

Jacinta: O, kako znate biti priliznjena.

Ema (*slika dalje*): Milostna gospica, vendar veste, da so različne vrste gob zanimive in znamenite ravno radi svojih bradavic in razrastkov in spadajo med najdragocenejše svoje vrste — n. pr. smrčki in mavrahi.

Jacinta (*vzradoščena*): O, kako lepa, kako umetniška je ta primera! Le naslikajte bradavice, prosim, prosim!

Ema: Ali, milostna gospica, zdaj ste zopet čisto izpremenila svojo pozicijo! Dovolite, da vas popravim! (*Jo popravlja.*)

8. prizor.

Prejšnje. Špela.

(*Špela burno nastopi z jece. V roki drži kuhinjski lonec, se spotakne in predere z njim slikarsko platno [papir] na stojalu.*)

Špela: Bu-u-u-u! Kaj sem pa naredila? (*Gleda debelo in ostane nekaj časa v tem položaju.* — **Jacinta** se z glasnim krikom onesvesti, signora jo drži.)

Signora: Dove è la fiasca? »Flašca«, subito, subito!

Ema: Tu je, tu je! (*Hlastno zagradi svojo stekleničico s terpentinom in poškropi Jacintin obraz.*)

Jacinta (*skoči pokonci*): To je terpentin!

Ema: Hvala Bogu, samo da je pomagalo!

Jacinta (*Špeli*): In vi, prikazen, kaj ste tu naredila?

Špela (*joka na ves glas*): Hu-hu-hu-hu-u-u! Pokazati sem vam hotela prikuho — ohrovt sem vam hotela pokazati — strašansko diši!

Jacinta: Ali ste morala z loncem predreti sliko?

Ema (*vzame okvir, ki se je nasadil na Špelino ramo*): Strah bi bil tako pri kraju. Jutri prinesem drugo platno, samo ne razburjajte se, milostna gospica! (*Pospravlja svoje reči.*)

Jacinta (*Špeli*): Pokażite, kaj tako strašansko diši? (*Kašlja.*)

Špela (*se bori z jokom*): Tu — ohrovt!

Jacinta (*poduha in skremži obraz*): Za božjo voljo, kaj pa je to? — Signora Posarelli, poduhajte še vi!

Signora (*poduha, skremži obraz*): O, che odore! Terribile! Smérdi, se ga smérdi! (*Kašlja, se tišči za nos.*)

Jacinta: Kaj pa ste vendar skuhala?

Špela (*ji ponudi neko knjigo*): Tu — stran 133, kakor mi je bilo naročeno. (*Si jokaje briše s predpasnikom oči.*)

Jacinta (*gleda knjigo*): Zaboga! Saj to ni kuhinjska knjiga, ampak moje znamenito delo »Jurčki in njih pomen«! — Taka zmota! — (*Lista po knjigi.*) In res — tu-le na str. 133 sem napisala navodilo, kako se dajo stare gobe z raznimi dodatki pripraviti kot izborna piča za kokoši. — In vi, nesrečnica — (*Špela glasno zajoka.*)

Ema (*se glasno smeje*): — je skuhala gobe namesto ohrovta! Hahahaha!

Jacinta (*Emi*): In vi se smejete, ko je stvar tako žalostna?

Ema: Izborno! Taka zmota! (*Si briše od smeha oči.*) Milostna gospica, prosim vas, jaz ne morem več!

Signora: Sramot! — (*Špeli.*) Ali je milostna gospis kokoš? — O, che sramot! (*Se zopet obriše s slikarsko brisalko.*) (Dalje prih.)

Rožni dom

Posli v Rožnem domu.

Francka G.

O Šentjanževem so v Rožnem domu dobili novo dekle. V cerkljanskih hribih na Gorenjskem je doma novi družinski član. V Rožnem domu štejejo namreč tudi posla za domačega in mati je v pogovoru z drugimi nikdar ne imenuje drugače kot: »Naša Micka«.

Mali desetletni Jožek, ki se na potu v šolo nauči marsikaj nepotrebnega, je sicer hotel nekaj zasmehovati: »Ali ste jo slišali, kako čudno govori? Pa kako nerodno hodi, kot bi bila še vedno v hribih!« Mati pa so ostro zavrnil: »Da ne bom slišala nobene take besede več! V drugih razmerah je zrasla, nikdar še ni bila pri tujih ljudeh. Da bi se sedaj tako fantě, ki še ni ničesar skusilo, zgedovalo nad človekom, ki si mora s trdim delom služiti svoj kruh? Nikdar več!«

Jožka, pa tudi druge, ki niso tako očitno razodevali svojih misli, je ta opomin izpreobrnil. Pri vseh družinskih članih pa niti ni bil potreben.

Dobra Stana je že štirinajst dni pred božičem zapisala:

»Do svidenja, moj dnevnik! Najbrž bodo potekli tedni do onega časa, ko bom zopet prišla k tebi. — Dolžnost me kliče drugam.

Po božiču dobimo novo dekle. Tako boječa je bila zadnjič, ko se je prišla predstaviti. Revica, saj še nikdar ni bila od doma! Morda se je ustrašila, ko je videla čisto drugačno delo, kakor ga je bila doslej navajena; morda ima našo mamo za sitnico, ker ji je razlagala, kakšen red zahteva v kuhinji, v hlevu, na dvorišču... Naj se ne boji!

Te dni do božiča hočem posebno pazno pomagati pri gospodinjstvu. Poslušati hočem mamo, da bom prav vse naredila po njenih željah in navodilih. — Vsega tega ne zase. — Ko pride Micka, ji hočem jaz kot najstarejša domača hči pomagati, da se bo čimprej udomačila.

Iz dvojnega namena hočem storiti to: Mama bi zamudila preveč časa, ako bi ji nalašč morala kazati vsako malenkost. Radi mnogega dela in skrbi je včasih hitro razburljiva. Tega ne zamerim ljubljeni mamici; vendar skušam odstraniti vsako priložnost za razburjenje. Ako bi Micka kakšnega

dela vpricho mame ne opravila prav, bi bilo meni dvakrat hudo: mama bi se razburila, dekla pa bi si morda ustvarila napačno mnenje o svoji gospodinji. Jaz pa ji bom lepo mirno vse pokazala, ko bova skupno delali. Pa je še druga korist, ako jo bom vpeljala v gospodinjstvo: dekla bo videla, da ona ni kakšna manjvredna stvar pri hiši, ki bo, ločena od domačih, morala opravljati nižja dela. Gotovo se bo razveselila, ko bo videla, da morajo tudi domače hčere vkljub šolam in izobrazbi pomagati pri gospodinjstkih poslih.« — —

Veselo in ponosno je vršila Stana prostovoljno dolžnost. Kadarkoli ne stoji Micki kakšno delo k rokam, priskoči Stana. S kratkimi, toplimi besedami razloži delo in ga obenem pokaže. Še nikdar ni Micka začutila ob Staninih besedah, da je nejevoljna ali da jo hoče zasramovati radi njene neokretnosti.

Tudi drugi otroci so začeli posnemati Stano. Brez besed vzame Zinka po kosilu v roke brisačo in pomaga pospravljati posodo. Kot bi se skušali odpirajo otroci vrata, kadar nosi Micka drva ali vodo.

Še mali možak, Jožek, je postal čudno samozavesten. Ne pusti si več streči od ženske osebe; ne samo sebi, še ateku in mamiči vsak večer osnaži čevlje.

Hitro se je Micka privadila v Rožnem domu. Sedaj, po enem mesecu, izvrši že skoraj vsako delo v gospodinjino zadovoljnost. Ko so jo prišli obiskat mati, se je pohvalila: »Prav tako se mi zdi, kot bi bila domača. Ne vem sicer, če jim je vsako moje delo povšeči; nikdar pa še nisem slišala, da bi se drugje jezili čezme. Tudi o lanski dekli še ni nikdo omenil, da bi bila imela kakšne napake. Pa otroci, mati, gosposki otroci, pred katerimi ste me tako strašili! Pri vsakem delu mi pomagajo, vedno so prijazni z menoj. Najmlajši, Drago, ki bi venomer poslušal pravljice, še svoje slaščice deli z Micko. Najboljša pa je Stana. Vsako delo mi razloži, vedno je z menoj dobra in prijazna. Pa tudi do drugih je taka. Vsak prepriček skuša poravnati, vedno skrbi, da smo vsi dobre volje. Zdi se mi, da je Stana — solnčni žarek — Rožnega doma.«

Dekleta, ali bi me ne hotele posnemati Stane z Rožnega doma?

Vigrednica - gospodinja

Drobei iz gospodinjstva.

O prebavljivosti živil. Redilna vrednost kaknega živila ni le odvisna od njegove kemične sestave, t. j., katere redilne snovi vsebuje, temveč tudi od tega, katere redilne snovi se s prebavo najbolj izkoristijo.

Živila, ki jih želodec hitro in dobro prebavi, pridejo človeškemu telesu najbolj v prid.

Prebava živil zavisi od tega:

1. kakšne redilne snovi živilo vsebuje,
2. kako živila pripravimo,
3. kdo jih uživa,
4. kako jih uživa.

Lahko prebavljiva živila so: mlada zelenjava (špinača, špargelni, karfijola), kuhano sadje, ješpren, riž, grah, fižol, krompir, kruh (en dan star), mlada jagnjetina, perutnina.

Težje prebavljiva živila so: telečje meso, jajca, ribe, mleko, solata, čebula, korenje, suho sadje, svež kruh, svinjina, sir, govedina.

Težko prebavljiva živila so: gobe, orehi, olje in mast, sirovo meso, omake, lupine od fižola in graha, kumare, jabolčne lupine, hruške, kite in hrustanci v mesu, sirov krompir.

Ta razpredelba živil pa ni za vsakega človeka merodajna; uvaževati je treba starost in zdravstveno stanje posameznika. Dostikrat slišimo: »Tega ne morem jesti, tega ne prenesem, tega moj želodec ne prebavi.« — Zdrav človek ima tudi zdrava prebavila (želodec, črevesje), ki iz vsake jedi pobere vse redilne snovi in jih dovajajo vsem delom telesa. To delo imenujemo prebavljanje.

Delavec, ki opravlja naporno delo, z lahko prebavi tudi težko prebavljive jedi. Na-

sprotno pa povzročajo taka živila pri ljudeh, ki mnogo sedijo, ovire v prebavi in tudi težje bolezni. Znano je, da so prebavila malega dojenčka le slaba, da pa zdrava mladina kaj lahko prebavlja. Stari ljudje, bolniki in oni, ki so prestali težke bolezni, imajo navadno oslabele prebavne organe; zato pa morajo imeti le lahko prebavljivo hrano, da se prebavila okrepe. Zelo razširjeno in obenem zelo napačno je mnenje, da mora bolnik mnogo jesti in uživati zelo redilno hrano. Pomisliti je treba, da so ona živila, ki vsebujejo največ redilnih snovi, tudi težko prebavljiva in jih bolno telo skoro neizrabljene izloči.

Izkoriščanje živil potom prebave zavisi tudi od tega, kako jih uživamo. Najvažnejše pravilo je, da jemo počasi in dobro grizemo in žvečimo. Pri tem se živila dobro zmešajo s slino in pridejo že tako pripravljena za prebavo v želodec.

Na vse to mora gledati gospodinja. Razvidno je iz tega, da je vprav v njenih rokah družinsko blagostanje in zdravje. Na noben način pa bi gospodinja ne imela prav, če bi za prehrano svoje družine zbirala le lahko prebavljiva živila. S tem bi se prebavni organi (želodec in čreva) nekako polenili; treba pa jih je vedno izpodbadati na krepko delo. To nalogo izvršujejo neprebavni ali težko prebavni deli naše hrane. — Zelo važno je, da je gospodinja tudi o vsem tem poučena, ker s pravilno izbiro hranil odvrne marsikatero bolezen od svoje družine.

Kuhinjski recepti.

Pastni krofi (iz Gospodinjskega koledarja 1925). V lončeni posodi dobro vmešaj 6 rumenjakov in po žlicah privedvaj 10 dkg raztoplenega sirovega masla, ali pa 8 dkg kuhanega. Ko je to dobro vmešano in spenjeno, razpusti v pol litra mleka 3—4 dkg kvasa in primešaj k rumenjaku. Temu prideni eno žlico sladkorne sipe, dobro pokrij, postavi na toplo, pa pusti, da vzhaja. V gorki skledi imej pripravljene $\frac{1}{2}$ kg presejane in z drobno soljo osoljene fine bele moke. Ko ti kvaša vzide, jo primešaj moki in naredi mehko testo, katero dobro stepaj, da je gladko. Nato testo pokrij in postavi na gorko, da vzhaja. Ko dobro vzide, ga deni na gorko, z moko potreseno desko in narahlo razvaljaj za mezinec debelo. S krofovim obodcem izreži krofe. Na vsakega drugega položi v sredo pol žličke mareličine ali kake druge goste marmelade in jo s praznim pokrij. Okrog roba pritisni in izreži še enkrat z obodcem. Na-

devane krofe polagaj zdaj na drugo toplo desko, in sicer tako, da je spodnja stran navzgor obrnjena. Pokrij jih s toplim prtičem in jih pusti zopet vzhajati. Izrezke od testa nanovo obgneti in zopet razvaljaj in naredi druge krofe; če je testo pretrdo, dodaj nekoliko mleka ali tople smetane. Krofi naj zdaj počasi vzhajajo, da nimajo prevelikih lukenj. Ko so na zgornji strani vzhajani, jih hitro obrni na drugo stran, pomaži jih z mlačnim maslom in pusti, da tudi na drugi strani vzidejo. Med tem časom pripravi v široko ponev ali kastrolo maslo ali mast, ali vsakega pol in toliko, da ga bo kake tri prste v ponvi, ko se raztopi. V to vročo mast polagaj krofe, in sicer tako, da deneš sedanjo zgornjo stran v mast. Ne devlji jih preveč naenkrat, da se ne tišče skupaj. Spočetka kastrolo nekoliko pogiblji, ko pa so na spodnji strani lepo temnorumeni, jih z lopatico obrni in še na tej strani cvri, da so tudi tu temnorumeni. Potem jih z lopatico poberi iz masti, polagaj na rešeto, pogrnjeno z belim pivnikom, potresi dobro s finim sladkorjem in daj gorke na mizo.

Priljubljeni beli obroček na krofih dobiš, če jih nisi rezala s premajhnim obodcem, če si jih pustila dovolj vzhajati in če jih nisi poskušala prehitro v masti med cvrenjem obrniti.

Praktični nasvet.

Proti hripavosti in kašlju priporočajo: Eno celo pomarančo kuhaj z lupino vred v vodi, kateri si prilila nekoliko vina. Ko je kuhano, pretlači skozi sito vse skupaj, prideni temu odcedku precej sladkorja in še enkrat prekuhaj. — Čez dan uživaj večkrat po malem, posebno pa preden greš spat.

Za oči in roke.

Na željo od več strani, da naj bi prinesla Vigredina priloga vzorec k prtiču za velikonočni »žegen«, prinaša to predlogo današnja vzorčna pola. V sredi je valovita okrogla bordura iz nagelčkov, ki objema velikonočno jagnje, z bandercem vihrajoče. V spodnjih voglih sta dva pirha z okraski za vogle k prtiču, ali tudi za poljubno nizanje v krogu ali ob robovih. Najlepša izvedba z rdečo in modro nitjo. — Zgoraj na levi dva pol. okrasa k srcaji ali hlačam, na desni zgoraj pa del bordure vrtnic v stebel. ybodnu. Nekoliko niže pol. rišelje vzorca v razne svrhe. — Vmes je nastlanih 10 različnih monogramov. Spodaj na sredi je napis Aleluja, ki spada k prtiču.

Telesno zdravje – duševna moč.

Lockington-Küble. — Ivanka Š.

Junakinja, močna in zmagovita, je bila sv. Terezija. Ignacij se je boril s svojimi sobraty zunaj v svetu, izven samostanskih zidov.

Drugače sv. Terezija. Njeno bojno polje je bilo med visokimi samostanskimi zidovi, v celicah. Z najmočnejšim orožjem — z molitvijo in krepko voljo je uvedla red v že propadajoč samostan. Dvigala je duše, navduševala svoje sestre, ki so se jele že poglabljati v mehkužnost sveta in že pozabljale, kaj je pravi namen njihovega bivanja v samostanu, namen zemeljskega življenja.

Sama jim je bila v zgled. Neka redovnica je o nji dejala: »Spi kot me, je kot me, dela kot me, vendar se tako loči od nas. Njen duh je močan, volja krepka; v nji vidimo svojo voditeljico in oporo.«

Ta sveta, heroična žena, poklicana od Gospoda samega, je spoznala važnost zdravja. Vedela je, da bo zmožna voditi samostan le, če ima dovolj telesnih sil. Krepko, zdravo telo zmore vse. Zato je pri sebi in svojih sestrah pazila na zmernost v hrani, red v delu, nepretiranost v pobožnosti. Istočasno z njimi je sedla k mizi, zapustila jedilnico in se odpravila na delo. Začudena je nekoč vzkliknila: »Če ni zdravja, kako morete živeti po strogih pravilih samostanskega reda! Nemogoče! Le zdravje, telesna moč rodi duševno, ki je zmožna marsikaj.«

Neki bolehnosti sestri je pisala: »Pazite na zdravje! Ozdravite svoje telo, okrepite ga in moč bo sama prišla tudi v vašo dušo.«

Vest o tej močni ženi v samostanu je prišla tudi med ljudi v svetu. Iskali so pri nji nasvetov.

Nekateri so ji oporekali, češ, naša duša, naša krepka volja je neodvisna od telesnega zdravja. Pa jim je odgovorila: »Kdor natančno gleda v življenje, kdor sam pozna bolezen in preizkuša svoje duševne sile v času bolezni, vidi, kako slaba je naša volja takrat, kako s telesom slabi naša moč, včasih še hitreje od telesa samega.«

»O moj Gospod,« je nekoč vzkliknila, »jaz si želim samo zdravja, da ti bom lahko služila.«

V svojem samostanu je uvedla dnevni red, da so opravljale sestre-redovnice duhovne vaje na prostem, na samostanskem vrtu.

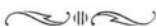
»Dolgočasje, nevolja, raztresenost pri molitvi izhaja iz telesnega nezpoloženja. V svežem zraku se telo okrepi in vse to izgine.«

Sv. Ignacij in sv. Terezija, dve močni duši, katerih ena je zmagovala zunaj v svetu, izpolnjujoč tam voljo Gospodovo, druga poslušala in ubogala božja povelja med samostanskimi zidovi.

Oba heroja sta bila prepričana, da jima je toliko močne sile dalo le njih zdravje in zahvaljevala sta za ta dar Boga in ga skrbno čuvala in pazila nanj.

Krepka značaja sta bila, vzor nam vsem, šibkim in slabotnim. Pokazala sta nam pot, dala nam smernice, kako naj ravnamo mi, da bo naše telo zdravo in z njim krepka naša volja.

(Dalje prih.)

Snov za tekme mladenk v letu 1926.

I. Organizacija.

1. Kaj so Orlice? (...organizacija poštenih krščanskih deklet.)
2. Kako se deli orliška organizacija (... v članice in naraščaj.)
3. Kako se deli orliški naraščaj?
4. Od katerega do katerega leta so gojenke?
5. Od katerega do katerega leta so mladenke?
6. Kaj si? (Mladenka orliškega krožka v ... sem.)
7. Kakšne dolžnosti imate mladenke?
 - a) Redno se udeleževati telovadbe in sestankov.
 - b) Mesečno prejemati sv. zakramente.
 - c) Popolnoma se zdržati opojnih pijač.
 - č) Plačevati vsaj majhno članarino.
8. Katero je glasilo mladenk? (Orlič ali Vigred po lastni izbiri.)
9. Koga volijo mladenke vsako četrtletje? (Načelnico, zapisnikarico in na vsakih 10 mladenk po eno rediteljico.)

II. Zdravstvo.

1. Kaj je podlaga našega življenja?

Zdravje je podlaga našega življenja, daje nam veselje in moč do dela in nam prinaša srečo. Zato je veliko več vredno, kakor vsako bogastvo. Dolžnost vsakega človeka je, da skrbi za zdravje.
2. Kateri so glavni pogoji zdravja?
 - a) svetloba, b) zrak, c) hrana.
3. Kateri je vir vse svetlobe na zemlji?

Solnce je luč, ki nam daje svetlobo in gorkoto pa tudi življenjsko moč. Kakor nobena rastlina ne uspeva tam, kjer je ne dosežejo solčni žarki, tako tudi človek brez solnca ne bi mogel živeti. Solnce je tudi najboljši zdravnik za razne bolezni.

Solnce pa blagodejno vpliva tudi na notranje človeško življenje in daje človeku veselje do dela. Kako čmerni in sitni smo, če več dni ni solnca izza oblakov, kako dobro pa se počutimo, ko zopet posije.

Skrbeti moramo, da pride tudi v naša stanovanja kar največ solnca.
4. Kaj rabimo pri dihanju?

Za dihanje rabimo zrak, ki nas obdaja povsod na zemlji. Zrak pa mora biti zdrav in čist, ker drugače škoduje našemu zdravju. Ako je zrak prenasičen s slabimi in škodljivimi snovmi, ne moremo dihati, sapa nam zastane in se onesvestimo. To se zgodi posebno v zaprtih prostorih, kjer je mnogo ljudi, ki so porabili že ves dober zrak. Take prostore, torej tudi naša stanovanja je treba pridno zračiti. Še bolje pa je, da poleg zraččenja pridno hodimo na izprehod v prosto naravo.
5. Kakšen namen ima hrana?

Prehrana ima namen, porabljene snovi v človeškem telesu nadomestiti z novimi. Za vsako delo porabi človeško telo en del svoje

moči, ki bi s stalnim delom popolnoma omagale. Zato mora telo počivati in si privzeti novih moči s hrano. Živež dobivamo od živali, od rastlin in rudnin. Uživamo sirovo, kuhano in pečeno hrano. Hrana mora biti zdrava, primerna našemu telesu in pravilno odmerjena. Za to mora skrbeti dobra gospodinja.

III. Gospodinjstvo.

1. Pravila za delo. (Vigred 1925, junij, stran 134.)
2. Pravila za red. (Vigred 1925, januar, stran 16 (spodaj).)
3. Pravila za snago. (Vigred 1925, februar, stran 38 spodaj do 39 prvih 7 vrst.)

IV. Lepo vedenje.

Kdaj je mladenka vljudna?

- a) Če nikogar ne žali ne z besedo, ne z obnašanjem.
- b) Če je do vsakega, s komur pride v stik prijazna, obzirna in postrežljiva.
- c) Ako se trudi povsod, da bi drugim napravila veselje.

Česa se mora vljudno dekle posebno varovati?

- a) **Robatega** govorjenja; nikoli ne sme vprašati s kaj?, vedno s »**prosim?**«. Pri jedi nikoli ne reče: »Imam dosti«, ampak »**Hvala lepa!**«. Nikoli ničesar ne zahteva, ampak **prosi**, ko dobi, se **zahvali** »Bog plačaj!« ali »**Hvala!**« (in podobno).
- b) **Umazanega** govorjenja, ki si ga upa govoriti le skrivaj in pri katerem vsako pošteno dekle zardi od sramu.
- c) **Kletvine**, ki ni le grda in nevljudna, ampak tudi pregrešna.

V. Deklamacija.

Orlicam.

(Iz Mladosti, l. XV. št. 3.)

Minka Črčkova.

Smo deklinška mlada četa,
prsi diči Orla znak;
vneta za načela sveta,
urno stopamo v korak!

Čednost daje nam veljavo
in poštenje slavo dá.
Kvišku dvignimo zastavo,
naj s pogumom vse navdá!

V boju ni nam treba meča,
grom topov ne bo bobnel...
Iz resnice klije sreča,
naša moč je moč načel!

Sestre, složno se združimo,
držimo trdno se načel,
verno, čednostno živimo —
narod bo nam slavo pel!

Pesem mladosti.
(Iz Mladosti, I. XIII., št. 10).

Franjo Neubauer.

V mladih prsih ni jeseni,
naša srca ne vedo,
kaj mrazovi so strupeni,
kaj vetrovi so ledeni.
Mi smo vroči in ognjeni,
čuvstva nam kipe in vro.

Kot pomlad je duša naša,
vse cvete in zeleni.
Listje naj jesen odnaša,
burje naj se jok oglaš,
misel hrabra nam ne vpraša,
kaj žaluje in ječi.

Ko vihar besni in hruje,
vriska zdrava nam mladost;

duša drzne misli snuje,
do neba jo let dviguje
in po zemlji vsej potuje
naša sreča in prostost.

VI. Petje.

Orlovska himna. — Orel leti prot goram.
— Orlicam (po napevu »Mi smo Orli«, besedilo glej pri deklamaciji!)

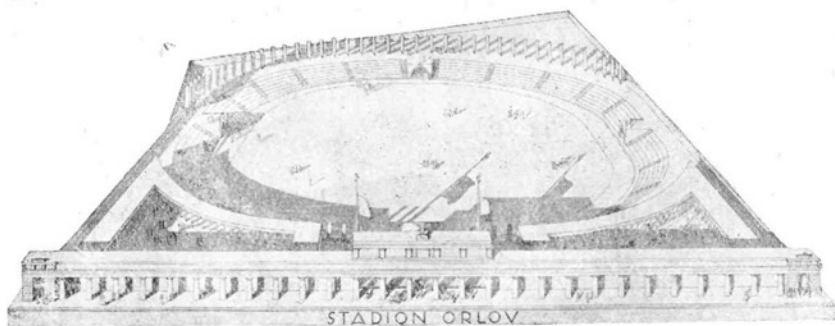
Sestrice - mladenke! Le oglejte si najprej tvarino za tekme! Lepa je in izbrana nalašč za vas. Potem pa se takoj oprimate dela, da vas čas ne prehiti! Ne bo težko, četudi je nekoliko resnejša vsebina. Saj ste pa tudi ve že kar velika in resna dekleta, ki vedo, zakaj so tekme. Čim skrbnejša priprava, tem lepši bo uspeh! Bog živi!

Iz orliške centrale.

Vsem krožkom in srenjam se predsedstvo Orliške podzveze najlepše zahvaljuje za božična in novoletna voščila in jih vrača vsem kar najiskreneje. Združene v skupnem delu hodimo skupno k skupnemu cilju! Bog živi!

Vsem krožkom in posameznim članicam predsedstvo nujno naroča, da zastavijo vso svojo priznano in poštovno delavnost pri razpečavanju srečk za Stadion. Vsaka članica naj si šteje v svoj prav posebni ponos, ako more sodelovati pri tako važnem kulturnem podjetju kakor je Stadion. Naš slovenski narod si s tem postavi trajen spomenik svojega dela. Še pozni zanamci se bodo zbirali na tem

prostoru k največjim narodnim slavnostim, k igram, telovadnim in sportnim prireditvam. Za vsako izmed nas je prav posebna čast, ako pripomore z razpečavanjem srečk, da se celotni načrt Stadiona čimprej izpelje. Za vsako članico je obvezno, da razpeča vsaj dve srečki; seveda pa ne stavimo nadalje nobene meje: čim več, tem bolje. Krožki naj glede srečk za Stadion započno lepo in plemenito tekmo med seboj! Kateri krožek bo razpečal največ srečk? — Na delo, da naše članice, mladenke in gojenke na noben način ne bodo zadnje med onimi, ki ustvarijo Stadion!

»Materin dan.« Dne 25. marca bodo vsa naša društva proslavila s posebnimi prireditvami: z igrami, s petjem, z deklamacijami, govori itd. našo zlato slovensko mater. Ker je ta dan Orliški praznik, je zelo primerno, da krožki to dvojno proslavo združijo. Primernejši programi za »materin dan« so na razpolago pri Orliški podzvezi. — Sestre in sestrice! Me vse smo hčere naših dobrih, zlatih mamic. Skušajmo jim vsaj ta dan pokazati vso našo ljubezen, spoštovanje in hvaležnost. Naš program materine proslave naj ne bo na papirju; narekuje naj nam jo — srce. Tudi marčeva »Vigred« bo posvečena materinemu spominu z lepimi članki, črticami, pesmi-

camo itd., ki so jih poslali v objavo hvaležni otroci v spomin najblajšemu človeškemu bitju — materi.

Zlet v Rim. Meseca septembra letošnjega leta napravita češkoslovaški Orel in J. O. Z. zlet v Rim. Ta zlet je za sedaj približno tako zasnovan, kakor svoječasní zlet v Brno. Rimske slavnosti so določene na 4., 5. in 6. septembra. Koliko bodo tudi Orlice pri javnih nastopih sodelovale, še ni določeno. Gotovo pa je potrebno, da se tudi slovenske Orlice pokažemo v večnem Rimu. Natančnejše določbe se izdajo pozneje; zaenkrat je za nas važno to, da pričnemo v ta namen — štediti.

Sestre sestram.

Sv. Jurij ob Ščavnici. (Orliška akademija.) Naš krožek se je okorajžil ter priredil dne 20. septembra prvo telovadno akademijo. Akademija mora pokazati nekaj raznovrstnega, pestrega pa tudi dovršenega. Če ni še bilo vse, kakor bi moralo biti, naj nas opraviči to, da je bil to prvi poizkus javnega nastopa. — Deklamacija je občinstvu ugajala. Najbolje so se vsekakor odrezale mladenke s prostimi vajami, posebno pa z rajalnimi pohodom. Prav lepe so morale biti tudi simbolične vaje članic: »Gor čez izaroz«, ker so žele toliko pohvale, četudi je nekoliko trpela enotnost izvajanja. Tudi gojenke so korajžno nastopile. Igra: »Izgubljeni raj« je precej dobro uspela. V splošnem je pa vsa prireditev vsem jako dopadla; najbolj pa vnetost vseh sodelujočih. Ob koncu smo slišale bodrilne besede: »Le še večkrat kaj takega!« Potrudile se bomo za to! — Bog živi!

Radeče pri Zidanem mostu. Naš krožek je dne 15. nov. z vso slovesnostjo obnovil posvetitev presv. Srcu Jezusovemu. K tej slovesnosti so bile povabljene tudi podporne članice, matere dekliskega naraščaja in tudi druge naše prijateljice, tako da nas je bilo vseh okrog 60. Posvetitvi je sledila deklamacija: Srce Jezusovo, moja tolažba, in ljubka igrica: Rožica božjega Srca. Slovesnost se je končala s petjem v zadovoljnost vseh.

To je bila zadnja krožkova prireditev, pri kateri je sodeloval priljubljeni veleč. gosp. Leopold Govekar, ki nas je, žal, zapustil in odšel drugam obdelovat vinograd Gospodov. Krožek mu dolguje veliko zahvalo, kajti bil je 5 let krožkovim članicam duhovni voditelj. Krepko je branil krožek pred sovražniki in varoval njegovo čast, članicam pa z vneto besedo in lepim zgledom kazal pravo pot. Ljubeznivo nas je navduševal, kadar smo omahovale in nas vsestransko podpiral pri našem delovanju. S posebnim veseljem nas je učil tudi petja. S posebno ljubeznijo se je zavzemal za naše male, ki so ga pa tudi ljubili kakor svojega očeta in zato sedaj z

nami vred tembolj žalujejo za njim. Naj mu bo ljubi Bog plačnik za vse to in naj da tudi v novem delokrogu obilo uspeha in blagoslova! Krožek mu tem potom izreka prisrčno zahvalo in mu obeta, da ga hoče ohraniti v hvaležnem spominu. Hvaležne Orlice.

Vače pri Litiji. Prvikrat se oglašamo v naši »Vigredi«. Ko smo ustanovile Orliški krožek, je bilo sprejetih 17 članic. V prvem letu smo priredile akademijo, ki je prav dobro iztekla. Nastopile smo s prostimi vajami in simbolično vajo »Slepčeva tožba«. Mladdenke in gojenke so nastopile s prostimi vajami in mladdenke tudi s simbolično vajo »Plavaj, plavaj barčica!« Priredile smo izlet v Peče in tam ponovile akademijo. — Sedaj prav pridno vadimo proste in redovne vaje in se že učimo za akademijo v prihodnjem letu. Za prihodnjo pomlad se pripravljamo za izlet na Sv. Goro, kjer priredimo tudi akademijo. — Dne 22. nov. 1925 smo priredile igro »Čašica kave«. Na dekl. sestanku smo imele šaljiv dvogovor »Gubernarja in Špela«, na prihodnjem sestanku bo tudi dvogovor »Brez zajtrka«. — Kljub težavam se z ljubeznijo oklepamo krožka s trdnim sklepom: me hočemo vztrajati ob svojem delu, saj vemo, da ni uspeha brez žrtve. Le tako naprej, sestrice, ne ustrašimo se dela in truda v organizaciji! — Bog živi!

Orliški praznik v Horjulu. 8. decembra so nam predstavile Orlice sebe in svoje delo. Priredile so akademijo z igro: »Izgubljeni raj«. Morali smo jih občudovati. Z vzneseno besedo nas je pozdravila predsednica A. Lončar. Elegantno in dovršeno so izvajale nato članice telovadne točke in simbolične vaje. Podale so z njimi res dokaz globoke vneme in ljubezni do Orliškega dela. Nič manj izvrstno ni uspela igra. Nekatere so se izkazale kot prave igralke-umetnice, da bomo pač morali odslej iskati dobrih igralok skoro le v orliški vrsti. Kar jih pa nad vse povzdigne, je dejstvo, da so vse dobre Marijine hčere in vzgledno čednostnega življenja. Bog jih ohrani na ti poti! Očividec.

Drobiž

Uredniška molčečnost.

T. P. B. Vaša pesmica »Pri jaslicah« je prišla malo prepozno, pa tudi sicer bi bila morala ostati nenatisnjena, ker ima preveč razmetane misli. Ali se Vam ne zdi, da spominja malo preveč na ono Vašo, ki je bila pred časom v »Vigredi«? In še to: uredništvo sprejema snov za list, uprava denar in reklamacije, g. Selma pa je le gospodinja v svojem kotičku »Od srca do srca«. — Naročnino lahko pošljete tudi v dveh obrokih.

Julka. »Slovo misijonarke« je za Vašo zasebno porabo prav čedna stvar, za tisk pa ni. Pa če bi bila še tako dovršena, bi je »Vigred« ne prinesla, dokler uredništvo nima Vašega resničnega imena. — Poglejte tozadevne zahteve v našem in drugih listih!

Stana. Vselej se Vam ne posreči; zadnjič se Vam je, danes pa ne.

Marica. Hvala lepa! Ali ne diši malo po »Mladiki«?

Opomba uredništva: Pri objavljeni snovi za tekme se je vrnila neljuba pomota: Dr. J. E. Krek je umrl 8. oktobra ne 7. — Tekmovalke naj to popravijo.

Prejeli smo in priporočamo:

Pota Marijina.

Spisal dr. Miroslav Brumat, Gorica.

Ni ga skoro položaja in problema slovenskega dekleta iz vasi ne iz mesta, ki bi mu ta zlata knjiga, pisana s toplim čuvstvom in v živahnem slogu, ne vedela dati smernic. S svojo kleno in bogato vsebino se ozira predvsem na članice Marijinih družb, pa jo bo naša Orlica in vsaka poštna slovenska mladenka prebirala z enakim pridom. Sv. pismo, bogata izkušnja človeštva in globoko razmišljanje govori iz nje. Kako lepo, zares lepo je takoj prvo poglavje! O Marijinem dostojanstvu se malo takega zapíše. Razmerje dekleta do družbe, do družine in do sovrstnic je zanimivo in vsestransko objasnjeno. Preudari in si zapomni n. pr. listih šest točk, ki govorijo o tem, kdaj je ples dovoljen in kdaj ni! Vseh šest drži kot amen v očenašu. Ali ko bereš kratke pa ostro zasekane stavke o vplivu slabega in dobrega tiska za moderno družbo, se boš nehote navdušila za velevažno apostolsko delo, namreč za agitacijo za dobre liste in knjige (tudi za Vigred!). Poglavja »Molitev«, »Spoved«, »Sv. obhajilo«, »Zalost in veselje« te poučijo o dušnih zadevah. Ti o teh rečeh že veliko veš, ali tu jih najdeš obdelane popolnoma iz tvojega stališča; tebi primerno so obravnavane. Zapomni si in izvršuj po možnosti stavke: »Dan brez sv. obhajila se mi zdi kakor dan, ki ga solnce ni obsijalo« (str. 105). Zares lepo je poglavje »K poročnemu oltarju«. Pri prvem odstavku se boš nasmehnila, nadaljnje vrste te bodo pa globoko zresnile s svojo bogato in velepomembno vsebino. »Bolezen in smrt«, ki stojiča ob sklepu knjige kot dva svetilnika, mečeta ostro luč na prejšnjo stvarino in jamčita za njeno resničnost in važnost.

Knjižica ne govori v svojih 180 straneh o zgolj verskih zadevah; vse, prav vse življenje naših deklet upošteva in obravnava. Kupi in čitaj, in sicer ne prečitaj samo en-

krat, ampak zopet in zopet in vedno boš našla nova praktična navodila, tako globoka zakladnica je to delce. Zunanja oblika je prav lična, papir fin in tisk jako lep. Knjižico ti oskrbi vsaka knjigarna za malenkostno ceno.

Palček Potep,

pravljena igra v treh dejanjih.

Spisal A. Pajmè.

V založbi »Svete Vojske« v Ljubljani je izšla kot prvi zvezek nove serije protialkoholne knjižice mladinska igra, ki bo vsem knjižnicam in otroškim odrom zelo dobrodošla.

Vse b i n a : Ubogemu dečku je srce zahrepenelo po kraljestvu palčkov. Po dolgem iskanju ga najde v globokem gozdu ter prosi palčke za sprejem. Ti ga pa nočejo sprejeti kar tako ter ga povprašujejo in preizkušajo, ali je za kraljestvo palčkov res sposoben. Največja ovira je pa preiskava zdravnika palčkov, ki ugotovi »sumljivo utripanje srca« — »bakren nos« — posledica uživanja alkohola — ter črne zobe — vsled kajenja. Ker pa deček objubi, da bo v bodoče vse to opustil, ga sprejmejo medse in mu dajo ime Potep. Ta dogodek skupno s kraljevsko proslavo slovesno praznujejo. Čarodej Lom, ki je nameraval pri pojedini med vodo in mleko pomešati tudi alkohol, dobi zaslužen plačilo in pride v dosmrtno ječo. »Zlatoper, naš kralj naj živi! Kralju alkoholu pa smrt!« odmeva od vseh strani.

Igra je zelo posrečena, kjer so jo igrali, so dosegli prav lepe uspehe. Je pa tudi tako obroško priprosta, pa vendar tako neprisljano vzgojna, da tudi na odraslega človeka ne more ostati brez vpliva.

Igro toplo priporočamo vsem društvom, posebno mladinskim knjižnicam in odrom. Stane 5 Din ter se naroča pri »Sveti Vojski«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din; če se naroči 15 izv. le 20 Din; pri 10 izv. en izvod brezplačno. Za inozemstvo 32 Din. List izdaja Orliška podzveza (Anica Lebar) v Ljubljani. — Uredništvo in upravništvo je v Ljudskem domu.

NOVA ZALOŽBA LJUBLJANA

KONGRESNI TRG 19.

Vse pisarniške potrebščine.
Vse knjige.

Belo platno

trpežno „Trst“ m Din 11—, močno „Sava“ Din 12:50, „Slovensko platno“, zelo močno, Din 14:50, fina „Beograd“—tkanina Din 16—, zelo fina tkanina „Gorica“ za srajce Din 18—, posebno fini naturel-šifon, šir. 92 cm, Din 22— razpošilja v elektrgovina R. Stermecki, Celje, št. 239. Ilustr. cenik z nad 1000 slikami se pošlje vsakomur zastonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Kar ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila nad Din 500— poštnine prosto. Trgovci engros-cene.

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

priporoča vse potrebščine za orliški kroj: rips za bluže, ševijot za krila, čepice, nogavice, orlovske znake itd. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Zaloga šmink, pudra, vazeline in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju. Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.

Prva mehanična pletilna industrija modne konfekcije, nogavic itd.

**FRANC KOS
LJUBLJANA**

Zavarujte svoje življenje, poslojpe in premičnine le pri
**VZAJEMNI
ZAVAROVALNICI**
V LJUBLJANI, Dunajska c. 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33.
Zagreb, Pejačevićev trg 15,
Sarajevo, Vrbanja ulica št. 4.

**PRIPOROČAMO
NAŠO DOMAČO
KOLINSKO
CIKORIJO!**

Ponosna sem

na svoje belo perilo.

Kdor hoče imeti enako snežno-belo perilo, mora uporabljati samo najboljša pralna sredstva. Tako sredstvo pa je samo „Gazela“-milo.

GAZELA MILO